

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

20.05.2024. – 24.05.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 27.05.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.05.2024. – 24.05.2024.

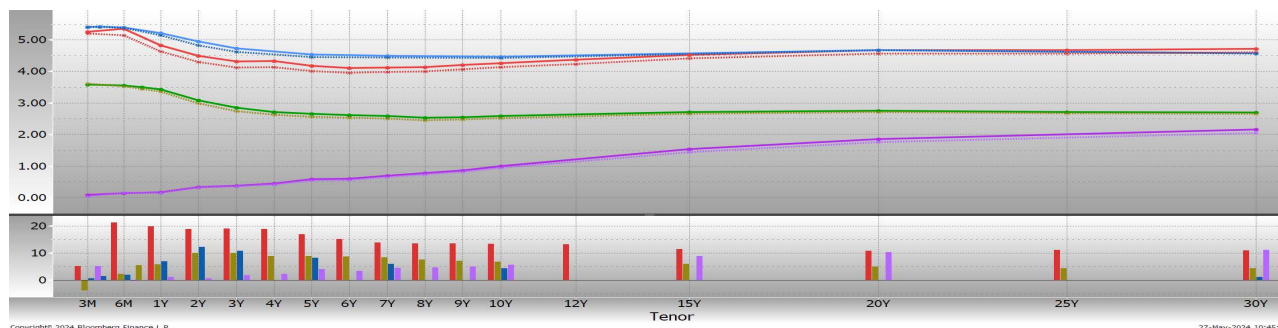
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	17.5.24	24.5.24	17.5.24	24.5.24	17.5.24	24.5.24	17.5.24	24.5.24
2 godine	2.99	3.09	4.82	4.95	4,31	4,50	0,34	0,34
5 godina	2.56	2.65	4.45	4.53	4,01	4,18	0,55	0,59
10 godina	2.52	2.58	4.42	4.47	4,13	4,26	0,95	1,01

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	17.5.24	24.5.24
3 mjeseca	3.638	3.596
6 mjeseci	3.528	3.551
1 godina	3.377	3.441

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 24.05.2024. godine (pune linije) i 17.05.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodnu sedmicu, uz najveće promjene na prednjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su povećani za 7 do 10 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica povećani za 7 do 13 baznih poena. Iako je prvo smanjenje kamatnih stopa gotovo u potpunosti najavio predstavnik ECB (i očekivano na finansijskim tržištima), uticaj na rast prinosa tokom protekle sedmice imale su izjave zvaničnika Fed-a, te objavljivanje zapisnika sa prethodne sjednice, zbog kojih su pomjerena očekivanja prvog smanjenja referentne kamatne u SAD, najvjerovatnije za novembar. Uprkos očekivanju da će ECB smanjiti kamatne stope za 25 baznih poena u junu, sve veći broj članova UV ECB upozorava na neizvjesnost putanje kamatnih stopa nakon toga. Također, ECB je objavila da je u eurozoni u I kvartalu ispregovarano povećanje plata od 4,7% na godišnjem nivou, što je iznad 4,5% iz posljednjeg kvartala prošle godine. Dalji rast plata bi mogao predstavljati zabrinutost za zvaničnike ECB koji nastoje da utiču na pad inflacije. Ovaj podatak zajedno sa objavljenim pozitivnim ekonomskim podacima, posebno PMI indeksa, uticao je na rast prinosa jer su tržišta blago umanjila očekivanja po pitanju ukupnog smanjenja kamatnih stopa ECB za ovu godinu.

MMF je upozorio Italiju na potrebu za hitnim fiskalnim reformama kako bi se riješio rastući javni dug. Ekonomija Italije se pokazala otpornom, oporavivši se od pandemije i rastućih troškova energije, što je vođeno turizmom i političkom podrškom. Ipak, slabiji rast BDP-a, visoki deficiti i nivoi javnog duga su ometali investicije privatnog sektora. MMF očekuje da javni dug Italije dostigne 140% BDP-a u 2024. godini, te da će nastaviti da raste.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) MAJ	52,0	52,3	51,7
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) MAJ	46,1	47,4	45,7
3.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) MAJ	53,6	53,3	53,3
4.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR) MAR	20,0	17,3	16,7
5.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR) MAR	-	-2,03	-2,35
6.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) MAR	-	35,8	28,9
7.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) MAR	-	0,1%	-1,8%
8.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) MAJ	-14,2	-14,3	-14,7
9.	Troškovi rada – EZ (G/G) preliminar. I kvartal	-	4,9%	3,4%
10.	BDP – Njemačka (Q/Q) final. I kvartal	0,2%	0,2%	-0,5%
11.	Privatna potrošnja - Njemačka (Q/Q) I kvartal	-0,2%	-0,4%	0,4%
12.	Državna potrošnja - Njemačka (Q/Q) I kvartal	-	-0,4%	0,6%
13.	Kapitalne investicije – Njemačka (Q/Q) I kvartal	-	1,2%	-2,1%
14.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) APR	-3,1%	-3,3%	-2,9%
15.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G) APR	-	-2,1%	-4,5%
16.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G) APR	-	-6,6%	-8,2%
17.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) APR	-	3,8%	2,0%
18.	Stopa nezaposlenosti – Finska APR	-	9,2%	9,0%

SAD

Prinosi američkih državnih obveznica su protekle sedmice zabilježili rast duž cijele krive, posebno na prednjem i srednjem dijelu. Fokus investitora protekle sedmice u SAD je bio na objavljivanju zapisnika sa posljednje sjednice Feda u maju. Naime, signalizirao je da zvaničnici i dalje ne žure sa smanjenjem kamatnih stopa, a “mnogi” se čak pitaju da li je monetarna politika “više za duže” dovoljno restriktivna. Predsjednik Feda iz Čikaga Goolsbee je izjavio da Fed mora duže sagledati podatke o inflaciji i biti strpljiv, ponavljajući komentare drugih kolega posljednjih dana da će biti potrebno nekoliko mjeseci pozitivnih podataka da bi centralna banka bila zadovoljna napretkom dezinflacije. Dva zvaničnika Feda su naglasili poruku “više za duže” o kamatnim stopama, naglašavajući potrebu za strpljenjem, dok centralna banka čeka više dokaza da inflacija usporava. Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je istakla da želi vidjeti “još nekoliko mjeseci podataka o inflaciji koji izgledaju kao da se smanjuju” prije nego što Fed smanji kamatne stope. Collins iz Bostona je izjavila da želi vidjeti više dokaza da se pritisci na cijene kreću ka ciljanoj nivou od 2%. Potpredsjednik Feda Jefferson je izjavio da, iako je nedavno usporavanje ključnih pokazatelja rasta cijena ohrabrujuće, prerano je odrediti da li se inflacija održivo vraća na ciljanih 2%. Jefferson je trenutnu monetarnu politiku opisao kao restriktivnu, ali nije naveo da li očekuje da će do smanjenja kamatnih stopa doći ove godine. Umjesto toga, ponovio je stavove svojih kolega, navodeći da će pomno pratiti pristigle ekonomske podatke, izglede i ravnotežu rizika.

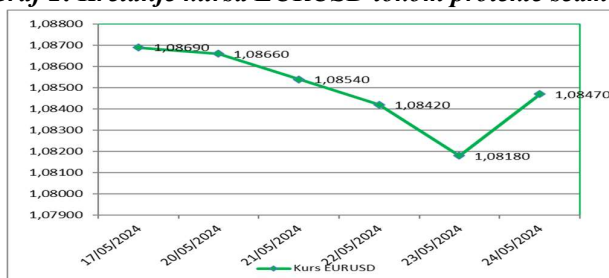
Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P MAJ	49,9	50,9	50,0
2.	PMI indeks uslužnog sektora P MAJ	51,2	54,8	51,3
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 17. maj	-	1,9%	0,5%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 18. maj	220.000	215.000	223.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 11. maj	1.793.000	1.794.000	1.786.000
6.	Porudžbine trajnih dobara P APR	-0,8%	0,7%	0,8%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0869 na nivo od 1,0847.

VELIKA BRITANIJA

Fokus finansijskog tržišta Velike Britanije je bio usmjeren ka objavljivanju stope inflacije, koja je zabilježila smanjenje, ali je bila iznad očekivanog nivoa i inflacije usluga, kao značajnog pokazatelja temeljne inflacije. Dati podaci su doveli do smanjenja vjerovatnoće da će MPC BoE na sastanku koji je zakazan za 20. juni smanjiti kamatne stope. Smanjenje inflacije blizu ciljanog nivoa BoE je izazvalo špekulacije da bi premijer Sunak mogao raspisati izbore već u julu. Sunak je nagovijestio da će izbori biti u drugoj polovini godine.

MMF je upozorio Vladu Velike Britanije da nije ispunila svoj cilj vezano za dug, te da je protiv smanjenja poreza prije predstojećih izbora. MMF je revidirao projekciju ekonomskog rasta Velike Britanije za 2024. godinu na 0,7% sa 0,5%, te uputio kritike na nedavna smanjenja poreza, sugerišući da bi BoE trebalo da smanji kamatne stope dva ili tri puta tokom ove godine, iako vide da se inflacija u Velikoj Britaniji tek početkom 2025. godine vraća na ciljani nivo BoE. Uprkos očekivanju “mekog slijetanja“ ekonomije nakon kratke recesije, MMF predviđa da će neto dug javnog sektora dostići 97% BDP-a do 2028/2029. godine. Također su upozorili na dalje smanjenje poreza i da Velika Britanija trebala razmotriti druge poreze kako bi povećala prihode ili smanjila potrošnju jer naredna vlada treba postepeno da ima 50 milijardi GBP za smanjenje duga, dok se ekonomija nastavlja boriti s “besposlenošću“ nakon Covid19.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa inflacije (G/G)	APR	2,3%	3,2%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	APR	3,3%	4,3%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAJ	51,3	49,1
4.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAJ	52,9	55,0
5.	Kompozitni PMI indeks P	MAJ	52,8	54,1
6.	Indeks povjerenja potrošača	MAJ	-17	-19
7.	Maloprodaja (G/G)	APR	-2,7%	0,4%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85575 na nivo od 0,85157. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2701 na nivo od 1,2737.

JAPAN

Ministar finansija Suzuki je tokom protekle sedmice izrazio zabrinutost zbog negativnog uticaja slabog JPY na podsticaje za povećanje plata. Suzuki je naglasio važnost postizanja povećanja plata koje prevazilazi rast cijena. Međutim, ukoliko cijene ostanu visoke, postizanje ovog cilja će biti izazov čak i sa većim platama. Dok slab JPY koristi izvoznicima, on predstavlja izazov za kreatore monetarne politike jer podiže cijenu uvoza sirovina i otežava potrošnju. Pored toga, kao odgovor na referentne prinose na japanske državne obveznice, koji su dostigli najviši nivo u više od dvije decenije, Suzuki je istakao važnost pažljivog praćenja tržišta i održavanja komunikacije sa trgovcima. Guverner BoJ Ueda je izjavio da je osnovni stav BoJ da dugoročne kamatne stope određuju tržišta, ne izrazivši veliku zabrinutost zbog nedavnog povećanja prinosa na referentne desetogodišnje državne obveznice na najviši nivo u posljednjih 12 godina, što sugerise da BoJ vjerovatno neće pojačati kupovinu obveznica da bi se smanjili prinosi. Iz BoJ je saopšteno da će nastaviti da kupuju državne obveznice tempom od oko 6 biliona JPY (38 milijardi USD) mjesečno, ali da će u nekom trenutku u budućnosti usporavati kupovinu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	MAR	-0,1%	-2,4%	2,2%
2.	Izvoz (G/G)	APR	11,0%	8,3%	7,3%
3.	Uvoz (G/G)	APR	8,9%	8,3%	-5,1%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAJ	-	50,5	49,6
5.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAJ	-	53,6	54,3
6.	Kompozitni PMI indeks P	MAJ	-	52,4	52,3
7.	Stopa inflacije (G/G)	APR	2,4%	2,5%	2,7%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 169,17 na nivo od 170,23. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 155,65 na nivo od 156,99.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 80,06 USD (73,66 EUR).

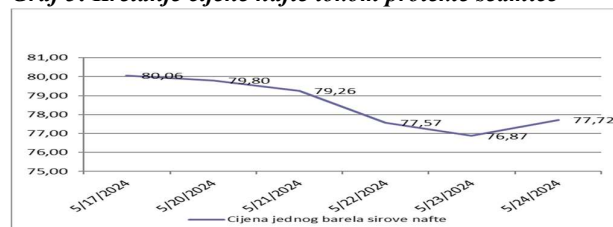
Cijena nafte je protekle sedmice izuzev petka bilježila pad pod uticajem kombinacije nekoliko faktora, uključujući povećanje zaliha sirove nafte i vijesti o prevelikoj proizvodnji ovog energenta u Rusiji u aprilu uslijed tehničkih razloga. Prema podacima koje je objavio API, zalihe sirove nafte u SAD su prošle sedmice porasle za 2,5 miliona barela, dok su zalihe benzina, također, zabilježile rast. Administracija predsjednika SAD Bidena odlučila je osloboditi milion barela goriva iz strateških rezervi, a cilj je smanjenje cijena na benzinskim pumpama.

Smanjenje cijene ovog energenta je nastavljeno sredinom sedmice pod uticajem nagovještaja da bi Fed mogao zadržati kamatne stope "više na duže", a što bi moglo uticati na potražnju za energijom. EIA je izvijestila o smanjenju zaliha sirove nafte za 2,5 miliona barela u prošloj sedmici, u poređenju sa očekivanim smanjenjem od 600 hiljada barela. Prema nepotvrđenim izvorima, španska naftna kompanija Repsol SA je u srijedu dobila dozvolu od SAD za nastavak rada u Venecueli nakon 31. maja. Naftne kompanije koje žele ostati u Venecueli su podnosile zahtjeve za dozvole Ministarstvu finansija SAD, nakon što je Vašington ponovno uveo sankcije prošlog mjeseca.

Krajem sedmice je objavljena vijest da će UAE postići svoj puni kapacitet za naftu više od godinu dana ranije nego što se očekivalo. Abu Dhabi National Oil Co. vjerovatno će postići cilj od 5 miliona barela dnevno do kraja 2025. godine ili početkom 2026. godine, prije prethodno postavljenog cilja za 2027. godinu. Ovaj povećani kapacitet može izazvati napetost jer OPEC+ planira nove proizvodne kvote kasnije ove godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 77,72 USD (71,65 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodnu sedmicu za 2,92%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.415,22 USD (2.222,12 EUR).

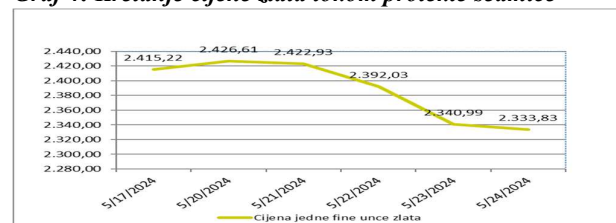
Cijena zlata je protekle sedmice bilježila pad (izuzev ponedjeljka). Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je dostigla rekordno visok nivo, nakon što su vijesti o smrti iranskog predsjednika Raisija izazvale zabrinutost zbog povećane neizvjesnosti na Bliskom istoku. Kasnije tokom trgovanja rast cijene ovog plemenitog metala je donekle ublažen zbog izjava zvaničnika Fed koji su ublažili očekivanja smanjenja kamatnih stopa u SAD. Sredinom sedmice cijena zlata je nastavila bilježiti smanjenje pod uticajem aprecijacije USD nakon objavljivanja zapisnika sa majske sjednice FOMC-a. Cijena zlata je i dalje oko 15% viša ove godine zbog kupovina centralnih banaka, snažne potražnje u Aziji i sukoba u Ukrajini i na Bliskom istoku koji su naglasili status ovog plemenitog metala kao sigurnog utočišta.

Uvoz zlatnih poluga u Kinu se usporio prošlog mjeseca jer je potražnja najvećih svjetskih potrošača počela opadati pred rekordnim cijenama. Kupovina fizičkog zlata u inostranstvu je u aprilu pala na 136 tona, što je pad od 30% u odnosu na prethodni mjesec i najniži ukupan iznos u ovoj godini. Centralna banka Kine također je pokazala dosljednu potražnju za zlatom, dopunjavajući svoje rezerve 18. mjesec zaredom, dok diverzificira svoje rezerve i štiti ih od deprecijacije valute, iako je tempo tih kupovina usporio u aprilu.

Cijena zlata je nastavila bilježiti smanjenje krajem sedmice jer su snažni ekonomski podaci u SAD doveli do ublažavanja očekivanja vezanih za smanjenje kamatnih stopa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila rekordnih 2.333,83 USD (2.151,59 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 3,37% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.